

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13616,Klub-Inteligencji-Katolickiej-w-Gorzowie-Wielkopolskim.html>
19.05.2024, 03:55

Klub Inteligencji Katolickiej w Gorzowie Wielkopolskim

Klub Inteligencji Katolickiej w Gorzowie Wielkopolskim. Na początku lat 70. bp ordynariusz Wilhelm Pluta podjął próbę zorganizowania grupy świeckich katolików. Inwigilacja przez SB i zastraszanie osób uczestniczących w spotkaniach spowodowały zaniechanie działalności tej grupy. Wkrótce powstała inna nieformalna grupa, która nazwała się Kręgiem Biblijnym i działała z zachowaniem niezbędnych form organizacyjnych.

Z propozycją wystąpienia do władz administracyjnych z wnioskiem o zarejestrowanie w Gorzowie Wlkp. Klubu Inteligencji Katolickiej wystąpił wobec KB Włodzimierz Grabowski, mieszkający w Gorzowie i należący do legalnego KIK w Warszawie. Pod koniec III 1976 odbyło się zebranie założycielskie gorzowskiego KIK, lecz Urząd Wojewódzki odmówił rejestracji. Odrzucił także przewidziane prawem odwołanie. Spotkań nie zaniechano, korzystając przy tym z pomocy bp. W. Pluty wyrażającej się w udostępnianiu lokali na spotkania oraz udziałem w nich wykładowców Wyższego Seminarium Duchownego w Gościkowie-Paradyżu. Za swego prezesa uczestnicy uznawali Włodzimierza Grabowskiego.

Do IX 1980 odbyło się 47 zebrań.

13 XI 1980 odbyło się zebranie, które ponownie potraktowano jako założycielskie gorzowskiego KIK. Złożono w Urzędzie Wojewódzkim niezbędne do zarejestrowania dokumenty, ale znowu otrzymano odpowiedź odmowną. Jednakże teraz Gorzów nie był w tych staraniach odosobniony. Odbyły się dwa spotkania w Poznaniu, w których uczestniczyli przedstawiciele klubów starających się o zarejestrowanie oraz pięciu klubów istniejących od 1956 oraz „Tygodnika Powszechnego”, „Znaku” i „Więzi”. O podjętych krokach powiadamiano Sekretariat Episkopatu.

28 III 1981 gorzowski KIK uzyskał rejestrację. Tego samego dnia rozpoczął działalność uroczystą Mszą św. w katedrze, odprawioną przez bp. W. Plutę. KIK zrzeszał wtedy ok. 30 osób. Pierwszego walne zebranie członków odbyło się 27 X 1981. Zgodnie z przyjętym i zatwierdzonym statutem KIK rozszerzył działalności na teren całego województwa gorzowskiego.

13 XII 1981 działalność Klubu została zawieszona przez przepisy stanu wojennego.

Pod koniec II 1982 władze administracyjne sugerowały ówczesnemu prezesowi Zygmuntowi Jagiełłowiczowi (przejął tę funkcję po śmierci W. Grabowskiego) gotowość odwieszenia KIK za cenę wykreślenia z listy członków aresztowanych lub internowanych. Prezes warunku tego nie przyjął. 22 XI 1982 nastąpiło „odwieszenie” bez żadnych wstępnych warunków. Wznowioną działalnością Klubu kierował Z. Jagiełłowicz, a po jego śmierci wiosną 1983 Władysław Klimek.

Wśród statutowych celów na pierwszym miejscu stawiano formację duchową członków KIK i środowiska, w którym żyli i działali. Pierwszy cel realizowano głównie poprzez rekolekcje (prawie zawsze w Rokitnie) oraz przez działalność sekcji biblijnej, społecznej nauki Kościoła i charytatywnej, esperanckiej, filozoficznej, dobrej książki i teologicznej. W odniesieniu do działalności formacyjnej innych środowisk główną rolę odgrywały Gorzowskie Dni Kultury Chrześcijańskiej, organizowane przez KIK pod patronatem bp. ordynariusza. Początkowo organizowano je wspólnie z Duszpasterstwem Akademickim i we współpracy z podziemnymi strukturami „S”, od 1989 z wieloma instytucjami i organizacjami kulturalnymi oraz we współdziałaniu z parafiami w Gorzowie i poza nim.

Zgodnie ze statutem tworzone sekcje klubowe: problemowe i terenowe. Te ostatnie w drugiej połowie lat 80. stały się powodem nacisków ze strony Wydziału do Spraw Wyznań Urzędu Wojewódzkiego, zmierzających do ich rozwiązania. Tworzyły one bowiem strukturę ułatwiającą działalność KIK w tych miejscowościach, w których powstały przed 13 XII 1981:

w Międzyrzeczu, Trzcielu, Międzychodzie i Drezdenku. Miały dużą autonomię działalności. Sekcja w Trzcielu organizowała własne Dni Kultury w latach 1985-1988, w 1986 i 1987 pielgrzymki do Rzymu. Sekcja w Drezdenku działała niemal zupełnie niezależnie. Do 1989 przynależność sekcji zamiejscowych do gorzowskiego Klubu Inteligencji Katolickiej była niezbędna ze względów formalno-prawnych.

Najstarszą i działającą bez przerwy jest sekcja biblijna. Zebrania wszystkich sekcji mają charakter otwarty. Sekcja społecznej nauki Kościoła występowała niekiedy z prelekcjami poza Gorzowem, np. w Międzyrzeczu i w Drezdenku. Sekcja esperancka (istniała do 1990) utrzymywała kontakt z krajowym duszpasterstwem esperantystów oraz z Międzynarodowym Katolickim Zjednoczeniem Esperantystów (IKUE). Sekcja charytatywna organizowała spotkania z ociemniałymi. Organizowała też zbiórki pieniężne i rzeczowe na potrzeby misji w Indiach; w latach 80. raz do roku spotkania choinkowe dla dzieci niepełnosprawnych oraz stałą opiekę połączoną z dyżurami przy telefonie zaufania nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi właściwej opieki wychowawczej. Do tej działalności włączyło się kilku psychologów i psychiatrów oraz lekarzy i pedagogów.

W latach 80. gorzowski KIK podjął zadanie przeciwdziałania tzw. „emigracji wewnętrznej” ludzi związanych z „S” oraz przygotowania działaczy na czasy, gdy Polska stanie się krajem w pełni wolnym. W tym celu utrzymywano stałe kontakty z warszawskimi ośrodkami myśli niezależnej. Tematy i opracowania ze spotkań warszawskich były materiałem wykorzystywanym na niejawnych spotkaniach w mniejszych grupach ludzi zaufanych (nie tylko członków KIK) zarówno w Gorzowie, jak i w Międzyrzeczu i w Międzychodzie, a w niewielkim stopniu także w Myśliborzu. Działania te podjęto w porozumieniu z Edwardem Borowskim, przewodniczącym TZR w Gorzowie. Z czasem uznano, że spotkania w małych grupach nie są wystarczające dla przygotowania kadr działaczy w wolnej Polsce. Wobec tego w 1987 zorganizowano systematyczne sobotnio-niedzielne wykłady ze społecznej nauki Kościoła oraz z historii i nauk społecznych, uwzględniając częściowo także zagadnienia

prawa. Patronował tej działalności bp Paweł Socha, a wykładowcami byli profesorowie Wyższego Seminarium Duchownego w Gościkowie-Paradyżu, niektórzy członkowie KIK oraz gorzowscy prawnicy. Działalność tak powstałego studium nauk społecznych przeobraziła się w filię Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, z KIK już nie związaną. W połowie 1987 gorzowski KIK zaczął wydawać miesięcznik Wiadomości Klubowe.

Pod koniec lat 80. z KIK wyrosło kilka nowych organizacji. Rozpoczęły swoje życie bądź w KIK, bądź też niezależnie, ale korzystając z pomocy KIK.

Zorganizowana przez KIK w 1985 pielgrzymka do grobu ks. Jerzego Popiełuszki stała się początkiem działalności Duszpasterstwa Świata Pracy. Nieco później rozpoczął działalność Klub Chrześcijańsko-Demokratyczny, a następnie wojewódzka struktura Stronnictwa Pracy. Tu narodziła się i urzeczywistniła idea Towarzystwa im. Brata Alberta oraz Rodziny Katyńskiej. W KIK tworzyły się struktury wojewódzkie pierwszego Komitetu Obywatelskiego, początkowo pod inną nazwą i o innym nieco charakterze niż te, które przybrał przed wyborami 4 VI, dostosowując się do ogólnokrajowego wzorca. Klub pomagał w tworzeniu organizacji byłych żołnierzy AK, która stała się ogniwem Światowego Związku Żołnierzy AK. KIK uczestniczył w organizowaniu tzw. „Gazety Mówionej”, będącej pierwszą w Gorzowie próbą tworzenia po 13 XII 1981 jawnej, niezależnej od PZPR lokalnej opinii publicznej.

W 1987 powstała przy KIK księgarnia Spes. W ciągu kilku lat istnienia udostępniła gorzowskiej społeczności spore ilości książek o treści religijnej i społecznej oraz duże ilości Pisma św. 1984-1989 KIK zaopatrywał w polskie czasopisma kilka szkół polskich na terenie Wileńszczyzny, będąc jednym z ogniw nieoficjalnej sieci ogólnokrajowej.

Od 1998 prezesem KIK jest Teresa Klimek.

Grażyna Pytlak

[Gorzów Wielkopolski, Region Gorzów Wielkopolski](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)